

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

„Laicizarea“

instituțiilor noastre constituționale bisericești

de Dr. Il. Pușcariu.

I.

Se împlinește acum anul, de când dl. Dr. Gh. Ciuhandu a publicat în Nr. 3 al „Revistei Teologice” din Sibiu dela 1 Februarie 1911 un articol intitulat: „Cerem sfîntirea vieții constituționale bisericești”. În acel articol se atrage atențiunea la o scădere ce se arată în viața noastră constituțională bisericească și stă în aceea că „concepția bisericească despre viața constituțională devine din ce în ce mai laxă, iar spiritul pozitiv bisericesc este amenințat a se perde dintre complexul formelor constituționale”. Această se explică așa, că mulți dintre cei chemați la conducerea afacerilor bisericești sunt preocupați de „un naționalism românesc rău înțeles, lipsit de baza sănătoasă, care este credința religioasă”. Urmarea dela aceasta este devaluarea bisericeii ca instituțiune divină și laicizarea instituțiilor ei, așa că în fond cei stăpâniți de concepțe false și sceptice nu dau semne nici de adevăratul naționalism nici de o credință sfîntitoare ce s’ar cere dela ei ca fii ai bisericeii.

D-nul Dr. Gh. Ciuhandu pornind dela epoca mitropolitului Șaguna, care toate sinoadele le începea cu rugăciuni și împărțirea cu sf. euharistia, semnalează încetarea acestui frumos uz bisericesc ca o abatere dela praxa veche a bisericeii, prin ce instituțiunea sinodalității se laicizează și credința fiilor bisericeii în chemarea spirituală a ei se slăbește. Indeamnă în fine dl. Dr. Gh. Ciuhandu cu tot dinadinsul, ca prin toate mijloacele posibile să îngreunăm adunărilor noastre bisericești caracterul sfânt și damnezeesc al bisericeii și să tindem a trezi și nutri

conștiințele religioase, și atunci se vor arăta și efectele bune, căci atunci vor înceta în adunările bisericești hărțuierile pătimase personale.

„Cerem așadar, zice dl. Dr. Gh. Ciuhandu, învierea tradiției șaguniene de a da formelor și lucrărilor de viața constituțională cuvenită înfățișare mai bisericească și cât mai pronunțată. Aceasta o cere interesul de existență al bisericeii: s’o ferim din vreme de curentul laicizator, ca să rămână și mai departe stîntă și neprihănită mireasă a lui Cristos și ocrotitoare neînfrântă a vieții neamului nostru obidat”.

Împărtășesc întru toate vederile și ideile dlui Dr. Gh. Ciuhandu, cari izvoresc dintr’un simț bisericesc; și dupăce Domnia Sa îmi face onoarea a apela și la mine să incurg și contribui și eu cu cunoștințele mele la lămurirea acestei chestiuni, nu preget a face aceasta după modestele mele puteri.

După vederile mele laicizarea instituțiilor noastre bisericești se întâmplă astăzi în măsură cu mult mai mare de cum o semnalează dl. Dr. Gh. Ciuhandu, prin urmare și primejdia ce amenință a împiedeca biserica în împlinirea chemării ei spirituale, este mai mare de cum o prevede dl. Dr. Gh. Ciuhandu.

Să ne explicăm mai întâi în privința inconvenientului admis de dl. Dr. Gh. Ciuhandu. Este mai presus de orice îndoială, că împărțirea membrilor sinoadelor și congreselor noastre bisericești cu sf. euharistia înainte de începerea lucrărilor sinodale, precum a practizat biserica în timpurile clasice ale ei și precum a urmat și sinodul diecezei ardeleni în anul 1850, ar contribui în mod însemnat la elevațiunea spirituală și la întărirea credinței și a dragostei creștinești între membrii sinodului, ca semn vădit, că Duhul cel sfânt planează în sinod. Și dacă în sinoade ar participa numai preoți, lucrul acesta s’ar pu-

tea pretinde cu toată rigoarea și în timpurile noastre. Elementului mirean însă, care în sinoadele noastre este în preponderanță, în împrejurări ca cele de astăzi, când nivelul religiozității este scăzut, abia s’ar putea impune observarea tuturor uzanțelor bisericești, afară dacă doară ni-ar sta la dispozițiune, ca în Rusia, organele de executivă din afară. Dacă deputatul mirean are creștere religioasă, ar face delasine datorința sa și tapta lui ar avea preț; dacă însă sufletul lui e cuprins de indiferentism sau scepticism religios, sila nu ar fi de folos, tapta lui nu ar avea valoare morală, din contră ar servi numai spre compromiterea bisericeii și spre sminteala celor buni.

Ca să putem pretinde dela toți membrii sinodali și congresuali a se conforma datinilor din timpul clasic al bisericeii, ar trebui să ne îngrăjim ca în corpele noastre să nu fie în tre numai bărbați religioși și creșcuți în spirit bisericesc. Aceasta să ne fie ținta mai deaproape!

Bănuim, că de astfel și alte asemenea considerațiuni a fost condus mitropolitul Șaguna, când în sinoadele și congresele ce s’au ținut sub el după anul 1850 s’a abătut dela praxa sinodului din a. 1850 și s’a mulțămît a săvârși sf. liturgie pe lângă rugăciunile invocării Duhului sfânt.

Până când dară va succede prin o lucrare stăruitoare și sistematică din partea bisericeii a restabili religiozitatea în toate clasele societății noastre românești, sunt de părere ca în interesul sfînteniei sinoadelor noastre, cel puțin preoții cari fac parte din ele, la serviciul divin celebrat în ziua deschiderii sinoadelor, să se împărtășească cu sf. euharistie, ca semn al credinței și dragostei creștinești, ce trebuie să existe între fii bisericeii, și exemplul preoților va influența în mod binefăcător la întărirea conștiințelor religioase în ceialalți creștini.

II.

Trecând acum dela acest caz concret, voi u dovedi și cu alte cazuri din viața noastră bisericească, că laicizarea vieții noastre bisericești și a instituțiilor ei constituționale se întâmplă astăzi pe o scară cu mult mai largă.

Mitropolitul Șaguna cu clerul său și fruntașii mireni din sinul bisericeii noastre, prin constituțiunea bisericească din mitropolia noastră cuprinsă în statutul organic și îndeosebi prin admiterea în sinoade, congrese, consistorii etc. a elementului mirean în proporția numerică de $\frac{2}{3}$ față de $\frac{1}{3}$ dintre preoți, a intenționat a angaja la cârma bisericeii toate puterile mai alese și mai valoroase din sinul ei, ca prin aceasta să dea viață și sprijin puternic instituțiunii scopurilor bisericești și culturale. O biserică ca a noastră avizată la puterile proprii a avut lipsă de asemenea constituțiune, căci numai așa este posibil ca fiecare membru al ei să participe la susținerea și întărirea ei, cunoscându-și fiecare datorințele și drepturile sale.

Acest drept mare însă, trebuie să recunoaștem, l-a ajuns biserica noastră cu prețul laicizării sale, pentru că laicizare se poate numi însăș prevalența elementului mirean în conducerea bisericeii față de cler. Să nu credem că mitropolitul Șaguna n’a fost conștiu de inconvenientul acesta; dară tîntind la un bine mai mare pentru biserica sa, a consimțit și a lucrat pentru această organizare a bisericeii, în fruntea căreia sta. Anumite nedumeriri a arătat dînsul cu toate acestea, cu ocaziunea organizării consistoriilor față de tendința de a laiciza și consistoriile pe întreaga linie. El a avut însă totodată mare încredere, că statutul organic prețuit ca legea cea mai liberală, bună și folositoare în împrejurările politice și culturale în care

FOIȘOARĂ.

Boldul de muncă

După Marden

de G. Fl. Preșmereanu.

„De ce să mai înhamă omul fără să fie constrâns de cineva la carul de năcazuri al unei vieți de muncă obositoare, dacă el are atât cât să poată să-și ducă traiul, neconturbat de lipsuri și năcazuri?”

Au dosră ambiția este o calitate egoistă?

Astfel de întrebări nu arareori ți se dă prilej să auzi. Dorința pătimase după cucerire și putere, sau cel puțin de a-și asigura vre-o ocupație, este una dintre cele mai puternice părți ale ființei omenești. Pentru foarte mulți chestia procurării mijloacelor de trai este adeseori numai un îndemn de tot neînsemnat întru a se dedica unei vieți sânguinoase și active.

Noi purtăm în noi vrînd nevrînd sentimental, o putere mai înaltă ne determină la mișcare, oă un categoric imperativ operează în noi, care ne îmboldește neîncetat la activitate neîntreruptă!

Ne aflăm permanent sub stăpînirea unei puteri dzești ce ne constrînge la ajungerea idealului nostru mai înalt.

În năzuințele noastre zace ceva mai profund decât simpla satisfacere personală a dorințelor noastre proprii!

Prin acest ceva noi suntem ținuti în legătură strînsă cu planul cel mareț al creațiunii, cu progresul și scopul final al omenirii.

Simțim pare oă fără a ne putea da seamă, oă datorim cu ceva lumii și oă această datorie trebuie să ne-o și achităm.

Am luera interes în contrazicere cu ființa noastră internă, dacă ar fi să ducem o viață trîndavă, fără nici un rost. Căci noi simțim chiar, oă datoria noastră față de omenime este de natură personală, de a cărei achitare nu ne putem mîntui punînd-o în cărca altu’a, ci trebuie să ne-o plătim înșine.

Și de am fi făcut rost de o avere, de două ori mai mare decît ne reclamă necesitățile traiului, totuși pare oă simțim ceva în noi ce nu ne dă pace, și care atîta ne neliniștește, pînă ce ne luăm și noi asupra-ne sarcina de a aduce și noi vre-un serviciu lumii.

Ni se pare ceva urât și vrednic de dispreț a trăi o viață de trîntori în stupoel cel mare al omenimii, pentru oă să mîncăm, bem și să consumăm aceea ce alții au câștigat cu sudorile unei muni orante!

Această dorință — ce stăpînește, pe ori ce bărbat și femeie de treabă, dorință după un mod de trai mai bogat, această

tendență de cucerire și întărire, această pofă arzătoare de a ne vedea împlinite ideile noastre și a împrumuta lucrărilor ce și le combină omul în fantazie, viață, de a procura teren de activitate pe sama dispozițiilor artistice ce zao ascunde în noi, apoi imboldul înăscut nouă de a deveni aceea ce suntem mențiți, toate acestea sunt puterile motrice pentru o viață activă, pe oănd chestia existenței joacă în oele mai multe cazuri numai un rol cu totul secundar sau chiar nici unul.

Un artist înăscut nu puztează de pildă pentru a-și aduna avere, ci pentru oă e silît, fiind oă il constrînge ceva în mod imperios să dea expresie elementului divin din ființa sa, și care și tînde a eși la suprafață.

Astfel simțim și noi cu toții impulsul de a da făptură esternală idealului ce vîiază în noi, voim să-l vedem acela luînd trup și în fața ochilor nostri trupești, și prezentîndu-se cu lumii din afară.

Nu e câștigul luptei în primul rînd, oare mîna pe om înainte, ci dorul înăscut pe sama fiecărui om la locul lui de a se înfățișa pe sine și a-și exprima individualitatea sa!

Sunt unele seminții salvatice, cari cred, oă sufletul dușmanului răpus își face intrare în învingător, pentru a-și spori cu puterile sale puterea acestuia.

În aceasta se pare a fi un sîmbure

de adevăr, cel puțin în sensul acela, oă ori de cîte ori ne succede a învinge vre-o greutate, în afacerile și cariera noastră, simțim — pare oă — cum puterile noastre sporesc și se măresc.

Dacă eu îmi ocup capacitățile mele creatoare, îndreptîndu-mi spiritul către probleme tot mai înalte, oăntînd a le stăpîni, aceasta are efectul unui mijloc admirabil de întărire, și îmi asigură un sentiment de satisfacție, ca nimic altceva!

Oă de mic și s’abînog apare din contră un om, care n’are nimic de lucrat și nu-și impune un scop de viață, oare să-l împintenească la muncă.

El n’are idee ce va să zică simțul puterii personale și mulțămirea ce însoțește pe omul activ și luptător. Acela, care e în stare să se mire, oă există oameni — oari, chiar și când cred a avea din ce trăi, așa oă s’ar putea retrage de pe arena de luptă, dîndu-se la odihnă fără grijile traiului, — totuși zelul lor de muncă și focul lor de luptă nu le scade, acela de sigur n’are idee ce înseamnă farmecul, pe care îl procură jocul mare al vieții pe sama tuturor acelor, cari își dau concursul în această luptă bărbătească și mai ales acelora, cărora le e sîd tî în suflet capabilitatea și darul de a crea ceva, de a presta sau a fi altora oălăuzitori, spre tot ce e bun.

(Va urma.)

trăeste poporul român din Ungaria, va fi pus în practică cu înțelepciune, economie și mai ales cu îngrijirea și precauțiunea de lipsă, ca instituțiunile bisericești de natură divină să nu degenereze la lucruri lumești și viața bisericească să nu devalveze dela sfîntenia ei. În credința aceasta s'a întărit el văzându-se încunjurat în congresul constituant din anul 1868 de cei mai distinși și luminați bărbați din sinul bisericii sale. Și în adevăr în primele congrese bisericești au participat pe lângă clerul mai înalt cei mai de frunte și experți bărbați mireni.

Eu, care am avut norocirea a-mi începe cariera mea bisericească deodată cu introducerea statutului organic în mitropolia noastră, eram entuziasmat pentru această lege de organizare și m'am silit în toate funcțiunile bisericești la cari am fost chemat a mă conforma ei cu toată rigoarea. Cu toate acestea cred a nu exagera, dacă voi remarcă din viața noastră bisericească unele momente de laicizare a instituțiilor noastre bisericești, care dacă nu li se va pune cât mai degrabă stavilă, în adevăr pot deveni îngrijitoare și păgubitoare pentru dezvoltarea în sfîntenie a bisericii noastre în viitor.

Astfel eu țin de mare scădere, că astăzi în sinoade și congrese ajung și persoane fără nici o pregătire pentru treburile bisericești. Înțeleg aci pe unii tineri, cari abia au terminat studiile universitare și se cred a fi cei mai chemați și în drept a regula biserica. Ei, după ce ajung în sinod sau congres, în loc ca să aștepte a fi orientați în chestiile bisericești, fără să fi studiat și fără să cunoască ce s'a lucrat mai înainte, se aruncă îndată cu foc în joc făcând propuneri și interpelări, conduși de o credință falsă, că tot ce s'a făcut până atunci este rău, și că de acum, adecă dela intrarea lor în corporațiunile bisericești, se începe prin ei o eră nouă în biserică. Față de astfel de inchipuiți, glasul îndrumător al prezidiului, care este arhierul, de multeori sună în pustiu. De regulă astfel de indivizi poartă un gol în sufletul lor în ce privește credința și religiozitatea, și ceeace-i mână pe ei înainte este numai ambiția falsă și dorul de a figura și a se impune.

Nu ne-am împedeca nici de astădată de acest soi de oameni, dacă în timpul din urmă nu ar fi sporit în așa măsură încât li a succedat la actele cele mai însemnate bisericești, precum la alegerile de episcopi, să incurce ițele. Biata preoție, care ar trebui să aibă cuvântul hotărâtor la actele mai însemnate bisericești, stă buimăcită în fața fișcalilor, cari în biserică își caută și află teren pentru satisfacerea ambiției lor și a altor interese. Ea a ajuns, durere, pentru astfel de uzurpatori, în multe cazuri, obiect de dispreț. Este destul de recent cazul, când în o eparhie de ale noastre, după alegerea episcopului, în cea dintâi ședință consistorială plenară, un asemenea fișcal și-a permis neînfruntat să prezenteze noului episcop un briciu de ras, care să-l aplice la bărbile preoților. Vor fi, admitem și noi, și între preoți unii cari nu-și văd de chemarea lor și au purtări necorespunzătoare tagmei lor; pentru aceștia tot biserica a îngrijit, cum să se îndrepteze și cum să se pedepsească, fără a-i expune disprețului obștească. Au nu sunt acestea semne de laicizare a instituțiilor noastre bisericești, ce o întâlnim destul de des până și în cele mai înalte acte bisericești, cum sunt alegerile de episcopi? Vom ilustra și aceasta cu fapte din trecutul nostru recent bisericesc.

† Dr. Iuliu cav. de Pușcariu.

Abia trecută trei luni dela moartea mult regretatului Ioan cav. de Pușcariu, și eată, că chiar în ziua sfîntelor Paști ne sosește din Budapesta trista știre, că nemiloasa moarte a răpit dintre noi pe Dl Iuliu cav. de Pușcariu, jude de tablă în pensiu, unul din fiii răposatului jude de curie.

Fericitul în Domnul, după multe suferințe trecând la cele vecinice în vîrsta de 56 ani, lasă în adînc doliu pe soția sa, Doamna Catița cav. de Pușcariu, născută Peța, cu care a dus o viață fericită timp de 29 ani și pe doi fii: Iuliu și Zeno, cel dintâi practicant în Ministeriu, iar al doilea locotenent la cavalerie.

Pe adormitul în Domnul îl mai jelesc frații săi, inginerul Ioan Joe Pușcariu, Dr. Emil Pușcariu, profesor de universitate, și Silviu Iuliu cavaler de Pușcariu, consul general austro-ungar, pe lângă alte numeroase rudeni.

Răposatul a fost un bărbat de o cultură socială superioară, distinguindu-se prin bunătatea și noblețea inimii sale, ceeace i-a atras mulți prieteni, nu numai între conaționali săi, dar și între alte neamuri, fiind iubit și bine văzut și în cercurile mai înalte ale societății.

Studiile gimnaziale și le-a făcut defunctul în gimnaziul academiei teresiane din Viena, iar studiile juridice le-a făcut la academia de drepturi din Sibiu și la Universitatea din Budapesta, unde a obținut diploma de doctorat în studiile juridice. El a ocupat mai multe funcțiuni în administrație, la comitat și în ministerul de culte, apoi la justiție: ca notar, sub jude, jude-singular și de tribunal, avînzînd până la jude de tablă, în care calitate din cauză de morbo a trebuit să se retragă în stare de odihnă. A servit la judecătoriile din Karczag, Brașov, Caransebeș și partea cea mai mare în capitala țării, în Budapesta, unde a fost proprietar de case.

În repausatul pierde poporul român un bărbat de valoare, care prin conduita, corectitatea sa și simpatiile câștigate a susținut în onoare numele de român.....

Fie-i țărâna ușoară și amintirea în veci!

Stare de asediu în Croația.

La propunerea guvernului ungar, Maiestatea Sa, Monarhul, a numit pe domnul Cuvaj, banul Croației, *comisar regesc* pentru regatele Croația și Slavonia, cu putere nelimitată.

În urma acestui fapt viața constituțională e suspendată pentru aceste două țărișoare, în cari acum domnește absolutismul.

Banul Croației și-a început numai decât activitatea, ca comisar regesc, publicînd, deodată cu numirea sa de comisar, și o proclamație, în care aduce la cunoștința populației, că activitatea dietei croate este acum întreruptă și că alegerile cari aveau să se facă în luna aceasta nu se vor face. Croația și Slavonia rămân deocamdată fără sabor. Cu privire la presă se introduce apoi cenzura, astfel, că nimic nu mai poate fi tipărit în mod necontrolat, dreptul de intrunire se suspende, iar organele incredințate cu menținerea ordinii publice trec sub controla statului, care va numi comisari polițienesci pretutindenea.

Croația și Slavonia se află deci într-o adevărată stare de asediu, care poate se fie de o durată foarte lungă. Și s'a întâmplat acest lucru în urma faptului, că populațiunea

acestor două țărișoare e stăpînită, în marea ei majoritate, de gîndul desfacerii de către Ungaria și a formării unui regat independent, cu Dalmatia și cu Bosnia și Herțegovina împreună, care se fie apoi în monarhie al treilea stat, egal cu Ungaria și cu Austria.

Absolutismul introdus acum în Croația și Slavonia va putea însă numai să împedecă, ori să amâne, realizarea gîndului, dar nu-l va putea scoate din mințile și din inimile Croaților, unde, tocmai din contră, se va înrădăcina el cu atât mai bine.

Notăm, că presa maghiară, fără deosebire de culoare politică, laudă măsurile aspre luate față de Croați, ceea ce formează dovada, că zărele maghiare știu se apere numai drepturile și libertățile lor, nu și ale altora.

Expoziția doamnei Cosma.

În ceasul din urmă, în ziua închiderii am putut vizita și eu această comoară de frumusețe și artă românească. Și nu mă rabdă inima să nu mai spun și eu o vorbă asupra acestei fapte, care așa de mult a deverește înțelegerea superioară a datorilor către neam și totodată pătrunderea adevărată în sufletul românesc a doamnei Cosma.

Nu voi încerca o descriere a frumuseților de aici, trebuesc văzute astfel de lucruri, pentru ca să ai senzația bucuriei adevărate și mândriei naționale. Și nu voi facea nici să fix aei meritele și vrednicia doamnei Cosma, care în o rară dibăcie desăvârșește un plan adînc chip-zuit de activitate național-românească.

Nici nu are nevoie de laudele noastre. Am văzut cum își găsește răsplata muncii fără preget în conștiință împăcată, în mângăierea sufletescă, pe care o simte. Trebuie însă să avem și noi trează datorita recunoștinței față cu atari fapte pozitive de o valoare neperitoare, dacă nu pentru autorul lor, apoi micar pentru folosul nostru sufletesc și pentru folosul moral al neamului nostru.

În acest rînd de idei mă miră totuși, că se găsească oameni, cari băfesc cu răutate în îngustimea lor sufletescă, iar alții, cari au pretenții toamai în materie de tășături și cusături cu motive românești, au ținut să lipsească dela vizitarea acesteia, desigur nu în paguba expoziției, nici a celei ce a intrupat-o cu jertfe multe și cu o rară înțelegere, — de unde ar fi putut învăța mulți.

S'au văzut acolo lucruri vechi, făcute de mîna iscusită a țăranei, cari zi eu zi pier. Și cu ele nu îndurăm numai o pierdere materială, ci e poate mult mai simțitoare paguba morală. Până când femeia țărănă își pirona mîntea și își vîrsea toată inima în minunatele forme, făcute cu acul ori cu suveica, până atunci nivelul moral al țărînimii a fost altul, decât cel de azi, pătat de imprumuturi străine. Adevărul, că munca nobilitează, că e și lucrul în felul său o *rugăciune*, nu găsește a urea o aplicare mai bună. Până ce soția și mama își cheltuia toată vremea cu răgaz într-o împodobire a casei și a portului său, își puneau tot sufletul pentru sporirea frumuseții lor: nici mîntea nu sburda, nici inima nu lungea, căci nu avea vreme să se amăgească.

Mai apoi traiul oîntit, viața dreaptă și trainică a soției hotăra și ținuta bărbatului. Pilda mamei da cea mai sănătoasă educație copiilor. Unde s'a abandonat însă portul românesc, s'a furișat în viața femeilor lena și cu ea toată droșia de păcate ce ne bîntuie.

Iată de ce își are importanța sa morală covârșitoare reînvierea portului național, și îndrumarea industriei casnice în așa fel, ca prin aceasta să ne impunem. Eu socot, că nici nu ne stă la îndemînă ca neam un mijloc mai sigur de a ne înălța și impune în fața lumii, ca tocmai industria casnică, cu formele ei de o frumusețe fără perechie în asemănare cu orice-care popor. Nimai cât aici să cere pricepere, devotament și stăruință neînfrîntă în aplicarea iscusinței țărănești.

S'au văzut apoi motive vechi aplicate minust la lucruri nouă. Erau expuse 2 rînduri de ornate bisericești. Unul de o execuție fină, în coare frumoasă și bogat împodobit, în preț de 1000 cor. Altul mai după stările noastre, în preț de 140 cor. dar reavîmînat mai fumos, mai armonio și mai durabil decât acela ce se cumpără dela firme străine cu 180-200 cor. M'am întrebat, de ce nu se răspîndește cu înălță acest mijloc de podobî națională și în bisericiile noastre? Și nu găsesem

altă pricină decât, că țărânul, și îndeosebi femeile, cari ar voi să cumpere, ca să facă surprindere părintelui lor, nu se vor încălzi de atari ornate pe cătă vreme nu au văzut, și deci nu-și pot da seama de farmecul și frumuseța lor. Poate ar fi nimerit, ca să ni se dea posibilitatea, mai ales cu prilejul adunărilor despărțămîntelor „Asociațiunii“, cum și pe la prelegerile populare, de a arăta mulțimei astfel de ornate, acolo la ei acasă pe sate, în tovărășia și a altor obiecte, menite a trezi interesul pentru formele și motivele naționale. Altfel răpîndirea e anevoioasă, ca tot apelul la preoție, cunoscut fiind, că țărîmul numai „ce vede ochiu“, crede inima și toată înțărirea e o pagubă simțitoare și materială, dar mai ca seamă morală.

Avem însă ferma încredere în priceperea largă, chip-zaintă și preocuparea statornică a doamnei Cosma, că în tovărășia altor factori, dedicați binelui obștească pe acest teren, va găsi drumul drept, cel mai sigur, care să ducă la izbîndă toate nădej-dile legate de o industrie casnică național-românească — în mare.

Preotul P. M.

Din despărț. „Asociațiunii“.

Despărțămîntul Beclean în activitate.

— 3 Aprilie 1912.

În 26 Noemvrie 1911 s'a înființat un nou despărțămînt al „Asociațiunii“, cu sediul în Beclean. Era timpul suprer, ca ținutul comitatului Solnoc-Dobăoș, acest colț de țară locuit de o populație compactă românească, să dea semne de viață. Un vast teren de muncă oferea zeeșt ținut părăsit și neglijat de pe malurile Someșului și se părea, că poporul blînd și muncitor al acestor plaiuri uitate de Dumnezeu și de conducătorii neamului este osîndit să rămîna pe veci în întunereul neștiinței, departe de lumina razelor dătătoare de viață ale culturii naționale. Mulți dintre intelectualii noștri din acest ținut stăteau sub influința pesimismului păcătos — lipsă de curaj și mentalitate înveninată de creșterea ungurească — și credeau, că bieții pugasii români din părțile noastre nu se vor însuși nici odată de lumina cărții românești și de mișcarea culturală a „Asociațiunii“. Sant săraci și năcăjiți, storși și batjocuriți de toată lumea, — ziceau acești pesimiști — și ori ce sfortare e zadarnică, căci poporul acesta nu mai e capabil de însuflețire.

Ei, dar toate presupunerile acestora s'au dovedit de neîntemeiate. Pesimiștii noștri vorbeau astfel înainte de a fi început muna trez rei poporului și nu se gîndeau la trecutul acestui popor de iobagi, care în vremuri critice a dovedit o conștiință națională adînc înrădăcinată, o alipire uimitoare către conducătorii săi și o sete arzătoare după progres și lumină. Să ne coborâm numai la sate și să stăm de vorbă cu țărîmul nostru, să nu crîșmăm timp și osteneală, ci să muncim să desgropăm comoarele acoase în sufletul plugarului român — și vom ajunge la rezultate uimitoare.

Le scriu acestora pe baza experienței câștigate în ținutul Becleanului, un ținut sărac și neglijat în înțelesul strict al cuvîntului. Un ținut unde analfabeții fac 80—85%, unde zărele noastre n'au pătruns și unde doar efară de călîndarul cu litere cirile dela Sibiu nu vei prea afla carte românească.

Și iată că în un astfel de ținut, în decurs de 3 luni de activitate sub flamura „Asociațiunii“, s'au produs rezultate foarte îmbucurătoare. Cam 300 de membri noi a înrolat despărțămîntul Beclean sub steagul „Asociațiunii“ în 3 luni de zile. Unde am ajuns într'un an, dacă fiecare intelectual român și-ar înțelege pe deplin chemarea?

Biblioteca populară a „Asociațiunii“ s'ar putea răspîndi în mi și mi de exemplare între poporul setos de carte. În cel mai părăsit sat dela poalele muntelui s'ar putea aduna 40—50 membri ajutători și fiecare comună s'ar putea înzestra cu câte o bibliotecă populară.

Surprinderi plăcute ni-a oferit împrăjurarea, că în comune, unde creдем că prelegerile noastre populare vor produce rezultate mai neînsemnate, nu numai bărbați știutori de carte, dar chiar și femei și copii se înscriau de membri ajutători ai „Asociației“ și ne cereau „cărți de citit“. Am avut deci ocazia să vedem, că dorul de carte și de lumină în poporul nostru e mare, dar trebuie să-l știm trezi și s-o te la suprafață, explicându-i în graiul lui folosul cărții și rostul „Asociației“.

Voi observa la acest loc, că stăpîni cei mai puteratici ai „Asociațiunii“, veriga cea mai indispensabilă în lanțul ce ducă „dela vîdică la opincă“, sunt bravi noștri preoți dela sate. Fără preoți, munca noastră culturală la sate ar rămînea stearpă

și nu ne-ar aduce roadele așteptate. Laudă deci și recunoștință le aducem și peaceastă cale vrednicilor pioneri ai culturii naționale, preoților români, cari în opera de trezire a poporului român de pe teritoriul despărțământului Becean ne-au dat mână de ajutor. În special relevăm la locul acesta zelul neobositului părinte Teodor Cotuțiu din Diug, al dlor preoți Teodor Moldovan din Măgheruș și Ilie Gordon din Cristurul-Beceanului.

Despărțământul „Becean” al „Asociațiunii” și-a început activitatea în luna Ianuarie a. c. Rezultatul activității până la finea unei Martie este următorul:

A înființat 13 agenturi în comunele: Diug, Becean, Rușul de sus, Chiuza, Măgheruș, Ufalău-Cheuchichului, Ienciu, Budiu, Cristurul-Beceanului, Bendiu, Tirliașna, Chethiu și Caianul-mic. A înființat 3 biblioteci populare în Diug, Becean și Măgheruș și a înstituit un curs pentru alfabeti în comuna Ufalău-Cheuchichului. A ținut 30 prelegeri populare în comunele: Diug, Becean, Rușul de sus, Chiuza, Măgheruș, Ufalău-Cheuchichului, Cristurul-Beceanului, Budiu, Tirliașna, Bozieș, Chethiu și Caianul-mic. A înscris 40 membri ordinari și 265 membri ajutători. Taxele acestor membri le-a încasat și le-a administrat biroului central. Și a adunat o avere proprie de 264 cor. 16 bani.

Prelegerile populare au fost ținute de următorii domni: Directorul despărțământului dl Dr. Iulian Chitul a ținut 9 prelegeri; secretarul Dr. Aurel Iuga 8 prelegeri; viceprezidentul despărțământului, dl paroh Teodor Cotuțiu 3; dl preot Ioan Botean 1; dlul avocat Dr. Oct. Pavela 2; stud. univ. Petru Rebrean 1; cand. adv. Nicolae Candale 1; învățătorul pens. Ioan Cărcu 4; învățătorul pens. Vas. Tergoveț 1.

Acesta ar fi bilanțul activității noului despărțământ în cursul celor 3 luni de început. În proximele zile se va întruni comitetul și va stabili programul lunilor Aprilie, Mai și Iunie. Rugăm și pe mai departe sprijinul domnilor preoți și învățători dela sate și îi rugăm să nu uite, că a sprijini munca culturală a „Asociațiunii” e o datorie națională, dela care e păcat și rușine să te retragi.

Dr. Aurel Iuga
secretarul despărțământului.

Intimpinare.

Intr'un articol al meu publicat în „Gazeta Transilvaniei” asupra dreptului de vot al femeilor, am riscat între altele și propoziția următoare:

„Partidul național român a luat o singură dată poziție în chestia aceasta, și atunci în potrivea ei.”

Afirmația asta a mea a dat prilej unui venerabil bătrân ca în articolul din nr. 32 al „Telegrafului Român” să-mi dea o mică lecție binevoitoare, îndrumându-mă „se studiez cu luare aminte ceea ce au făcut deputații români din vremile mai departate”. Atunci apoi mă voi convinge, că partidul național român nu s'a ocupat numai în 1905 cu chestia votului femeilor, ci și în 1874, când deputatul Mircea B. Stănescu, secretarul clubului parlamentar român a luat poziție în favorul dreptului de vot, făcând propunerea, ca din textul paragrafului întâi să fie eliminate cuvintele „ou excepția femeilor”.

Cu tot respectul ce-l am față de scriitorul articolului, sunt necesitate să-mi susțin din nou afirmația în toată întregimea și să-l rog și eu pe dl „bătrân” ca să cetească cu atențiune șirile mele. Din potrivea eu îi pot dovedi, că o viednicul deputat naționalist de odinioară Mircea B. Stănescu, atunci când s'a întreprins pentru dreptul de vot al femeilor a făcut-o numai în numele său și nu în al clubului parlamentar român.

Pentru că altmintrelea nu ne-am putea explica faptul, cum de oratorul următor, dl Vichentie Babeș, a avut deja cu totul alte păreri în chestia asta. Dl Babeș adevărat propune următoarea motiune: „Drept de alegere au toți acei locuitori ai țării de sex bărbătesc” etc.

E întrebare acum, că dintre cei doi oratori, care a reprezentat părerea adevărată a clubului parlamentar român?

Dl Stănescu sau dl Babeș? Se va convinge, că eu nu am susținut, că cutare deputat român sau chiar clubul parlamentar român nu ar fi luat nici când poziția pro sau contra votului femeilor, ci am afirmat numai ceea ce corespunde într-o parte adevărului, că partidul național, ca atare, nu s'a pronunțat în chestia aceasta nici odată până în 1905.

Și îl rog pe dl Bătrân, ca să-mi arete o singură hotărâre a unei conferențe naționale sau un singur punct, fie în programul din 1848, fie în cel din 1881, în care se vorbește de dreptul de vot al femeilor?

Dacă dl Bătrân nu se va mărgini numai să mă stimuze, ci va vrea să fie și just față de unul mai tânăr, va trebui să-mi conceadă, că afirmația mea corespunde adevărului și că cel puțin în cazul de față „nu m'am pripit în formularea părerilor și afirmărilor mele”.

Turda, 1912 Aprilie 2.

Dr. Valer Moldovan.

Răspunsul meu. Intimpinarea aceasta mă întărește în convingerea, că dl Dr. V. Moldovan e pripit la vorbă. Cum stau adevărat lucrurile? Domnul Dr. Ales. Vaide-Voevod s'arează la 1905 o idee în comisiunea de 40 a conferinței naționale, dar ideea cade în comisiune, nu ajunge în fața conferinței, și astfel conferința nici nu s'a ocupat cu ea. Cu toate acestea dl Moldovan prezintă astfel lucrul, ca și cum partidul s'ar fi pronunțat în potrivea ei, împotriva dreptului de vot al femeilor. În 1874 aceeași idee e susținută în cameră din partea deputatului naționalist român Mircea B. Stănescu, deci ideea nu e nouă (zie dl Moldovan). Dar aceasta e vorba de partid, iar deputatul Stănescu nu a vorbit în diete în numele partidului, ci în numele său propriu!..

O astfel de rezonare poate eși din gura și condeii unui András y. Apponyi, etc. dar nici deodată nu poate fi întrebunțată și de un fruntar român. Deputatul naționalist e doar reprezentantul partidului național în diete, e mandatarul națiunii, și tot ce face el, în aceasta calitate a sa, e făcut în numele națiunii. De n'ar fi așa, putea oare generalul Doda se declara la 1887, că nu e în stare se reprezenta singur în cameră, ca deputat naționalist, poporul român din patria aceasta?

E un principiu aceste, dle Moldovan, la noiile cărui nu e bine să clatinăm și noi, căci destul au clatinat și clatină alții!

Că după Stănescu a vorbit și Babeș la 1874 în diete și a făcut propuneri de alt fel, nu le pot împărtăși. De câteori nu s'a întâmplat și nu se întâmplă și astăzi, la discuția asupra vreunui obiect, că vorbesc din același partid câte 4-5, ba și 10 deputați, și fiecare face propuneri deosebite, — chestie de tactică, — dar pentru aceea fiecare vorbește și propune în numele partidului, nu în numele său propriu! Nici un deputat din diete nu vorbește în numele său propriu, ci totdeauna în numele celor ce l'au trimis la diete. Deputatul naționalist deci în numele partidului, care i-a dat mandatul! Așa înțeleg și judec eu lucrurile. Văd, însă că dl Moldovan are alt mod de gândire și de judecată, care se deosebește de al meu. De aceea trebuie să renunț la plăcerea de a-i îndrepta și greșelile din articolul „Politica oportunistă”, publicat în Nrul 58 al „Gazetei”. Căci văd că nu ne putem înțelege.

Bătrânul.

NOUTĂȚI.

Invierea Domnului în Sibiiu. Cu mare solemnitate s'a serbat și de astădată Invierea Domnului în catedrala din Sibiiu. Atât la inviere, cât și la sfânta liturgie, a pontificat Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, asistat de domnii: Galacteon Șagău, Mateiu Voileanu, Lazar Triteanu, Dr. Vasile Bologa, Dr. A. Crăciunescu, și de diaconii Dem. Câmpianu și Dr. Vasile Stan. La finea liturghiei Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan, a rostit o cuvântare plină de învățătură frumoasă, pe care publicul numărös din catedrală a ascultat-o cu încordată atențiune.

Jubileu. Conteșle Eduard Paar și-a serbat Duminecă jubileul de 25 ani, de când a fost numit primul adiutant al Maiestății Sale. Conteșle Paar, al cărui nume este astăzi foarte cunoscut, împlinește vârsta de 75 ani.

Rezultatul recensământului în capitală. Budapesta, conform celui mai nou recensământ, are 880.371 locuitori, între cari 16.636 soldați. Analfabeții Budapestei sunt peste 133 de mii. Numărul evreilor este 203.687, adică 23 procente, cu un spor de aproape 35 de mii în zece ani. După naționalitate sunt 756.070 maghiari (cu jidani ou tot), 78.822 de germani, 20.359 slovași, 2777 români.

† Terențiu Oprean, paroh în Cenadu-sărbese și ales protopop al tractului Băteni, dieceza Aradului, a adormit în Domnul după lungi suferințe în 30 Martie n. în etate de 48 ani. În veci amintirea lui.

Arderea lui Iuda Iscarioteanul. La Portugalia stăpânește o adâncă liniște în tot cursul săptămânei mari. Clopotele nu răsună, muzică nu se face, chiar și pianele tac în toate casele, — până în Sâmbăta Paștilor. Atunci lumea începe deodată a se înviora pretutindenea, și cu deosebire în Oporto. Înaintea cavalerilor portugezi înalță ruguri; pe fiecare rug este un tron, în care șede o figură de om în haină grotescă, în mărime naturală, cu barbă mare și față posită. Figura păpușă înfățișează pe Iuda vânzătorul. Îndată cersăsună clopotele dela catedrală, anunțând învierea, se dau focuri la toate rugurile și Iuda din tron se preface în scrum în mijlocul unui mare spectacol.

Act de mulțămite. Înaltpreasfințitul Mitropolit Ioan Meșianu fiind ales membru onor al Societății meseriașilor din Blej, a învrednicit societatea cu un răspuns autograf ținut în terminii cei mai părintești, iar pentru sprijinirea Societății în n'zaintele sale a trimis un frumos ajutor de 100 cor. Comitetul Societății pentru aceasta deosebită atențiune își ține de plăcută îndatorire a aduce marelui arhiepiscop cele mai caldoroase mulțămite. Prof. G. Precup, president.

Faptă nesocotită. În noaptea de 1 spre 2 Aprilie faptuitorii necunoscuți au văpsit cu chinoviar (zinover) relieful tablei comemorative rid cate anul trecut lui Petofi în strada Wiesen a Sibiiului. — Astfel de „demonstrații” se conlămnă de la sine. Memoria unui scriitor, care aparține lumii întregi, trebuie respectată în ori ce împrejurări.

Ciangăi nemulțămii. Din Deva se anunță, că ciangăii din comitatul Hane-doarei, aduși cu mult alai de pe plaiurile Bucovinei, au săracit ou desăvârșire și se pregătesc să plece iarși în țara, care au părăsit-o într-o oclipă de nesocotință. În Bucovina, spun ciangăii, nici în zeii de ani n'au suferit atâta mizerie, cât au îndurat în 2-3 ani, petrecuți în ve h a patrie a Ungariei.

Intoxicație. Ministrul de finanțe din Austria, Zalesky, a călătorit Joi, înainte de Paști, la Raguză. Pe drum îi s'a făcut atât de reu în naie, încât în Spalato a trebuit să fie pus pe uscat. A chemat numai decât un preot, ca să-l cuminece, pentru că își simțea sfârșitul. Au sosit însăși medicii, cari constatând o gravă intoxicație de nicotină, i-au dat imediat leacuri potrivite, cari l'au făcut iarși sănătos, astfel, că în ziua următoare și-a putut continua călătoria. Învățătura? Na famați prea mult!

Hymen. D-șoara Mișu Baiulescu și domnul Pompeius Benția, căpitan oes. și reg. în regimentul de infanterie Nr. 2, își serbează cununia Joi, în 11 Aprilie n. la orele 5 d. a. în biserica gr.-ort. din Brașov-Cetate.

Comisiunea permanentă a comitetului comitatului Sibiiu pentru educarea poporului își va ține ședința lunară ordinară Vineri în 15 Aprilie n. în sala mică a casei comitatului. Domnii membri sunt rugați a participa la aceasta ședință. Iuliu Bărdosy, președinte.

Documente falsificate. Milionarul Morgan, cum se anunță din Rome, a cumpărat cu bani grei câteva manuscrise d'ale coștilor (egiptenilor creștini). O cercetare mai de aproape a dovedit însă, că toate documentele acestea, despre cari se crede a fi de origine din Egiptul de sus, nu sunt altceva decât lucruri falsificate ou o perfectă măiestrie.

Femei la teologie. Facultatea teologică a universității berlineze a hotărât să admită și pe femei la doctoratul teologic. În semestrul de vară din 1911 s'au înscris 29 de femei la teologia din Berlin.

Jocuri olimpice pentru ofițeri. Corpul ofițerilor din Stockholm va organiza în vara aceasta jocuri olimpice, la care sunt invitați și ofițeri străini. În Rusia, la ordinul țarului, s'au luat măsuri, ca la aceste jocuri să fie bine reprezentăți militarii ruși.

Concert militar vor aranja în Duminecă Tomii: despărțământul „Asociațiunii”, oasina română și reuniunea română de cântări din Sebeșul-săseș. Concertul se dă în sala hotelului „La leul de aur”. Începutul la 8 ore. După concert urmează joc.

† Septimiu Sever Secula, fost referent școlar și profesor seminarial în Arad, pe urmă preotul ort român al Odvoșului, dieceza Aradului, a decedat Luni, la 12 ore noaptea, împărțit ou sfârșite Taine, în etate de 42 de ani. Înmormântarea i se va face Joi, în 11 Aprilie, la 11 ore a. m. în cimiterul din Deva. Od hnea că în pace!

Oraș de vânzare. În statul Michigan din America se află orașul Bay-Mills, care în zilele acestea va fi licitat de o companie din Cleveland. Orașul există cam de 20 de ani, s'a desvoltat repede, și-a clădit fabricii, mori și alte stabilimente industriale. În vara trecută s'a întâmplat de un foc a nimicit gara comunel, împreună ou podul ce ducea spre oraș. Societatea oăilor ferate nu s'a mai îngrijit să clădească o nouă gară și un nou pod. Locuitorii au început atunci să părăsească ou încetul orașul Bay-Mills, — care astăzi a ajuns ou desăvârșire pustiu de oameni. Compania din Cleveland, care este proprietara imobilelor din partea locului, a hotărât să le pună în vânzare. Cine are bani, poate să le cumpere.

Teatru în Mercurș. „Reuniunea română de cântări și teatru d n Mercurș” va da un Concert împreună ou producțiune teatrală în ziua de Duminecă Tomii 14 Aprilie 1912 nou în sala de la hotelul „Trei Arabi” în Mercurș. Începutul la 7½ ore seara.

Petrecere în Șeica-mare. Petrecere ou joc se va aranja în 1/14 Aprilie a. c. (la Duminecă Tomii) în sala hotelului comunal din Șeica mare. Începutul la 7½ ore, seara.

Teatru. Reprezentațiile societății de operă a dlui director Leo Bauer se continuă ou mare succes în teatrul orașenesc din loc. Teatrul e plin totdeauna, iar artiștii sunt aplaudați ou căldură și chemați la rampă. Până acuma au fost cântate operele: „Der Troubadour”, — „Postillon von Lonjumeau”, — și „Lohengrin”. Astăzi se dă apoi opera „Hoffmanns-Erzählungen”, iar mâine, Joi „Rigoletto”.

Cărți și reviste.

„Viitoriul”, revistă bisericească și didactică, apare în fiecare lucră în București. Numeri 9-12. Director D. G. Boroianu. Abonamentul 6 lei pe an. Administrația Strada Negustori 19.

„Maica Sofia”. Din „biblioteca pentru toți” a apărut numărul 749, ou titlu „Maica Sofia”, un interesant roman, scris de dlul Theodorian Carada. Prețul 30 bani. De vânzare la toate librăriile.

„Viața și faptele mecenatului Nicolae Jiga”, discurs comemorativ, de Gheorghe Tulbure, asesor referent consistorial, rectorul internatului „Jgaian” în Oradea-mare. Prețul 50 bani.

„Revista Teologică”, anul VI. nrul 6, are un cuprins bogat. Acest organ pentru știință și viața bisericească, apare de două ori pe lună în Sibiiu. Redactor Dr. Nicolae Bălan. Abonamentul face 10 coroane pe an.

„Biserica ortodoxă română”, numărul 12, pe luna Martie. Apare în București. Administrația Strada Principalele Unite 60. Abonamentul 12 lei pe an.

Un congres biblic românesc, de Dr. Nicolae Bălan, profesor de teologie. Răstărite din R. T. Sibiiu, tip. Arhidiecezană, 1912. — O broșură de 32 pp. închinată memoriei profesorului Dr. Ion Boroia.

Zări din univers, eclipsele solare, de Gavril Todica, editura librăriei Naționale în Orăștie. — O broșură de 23 pp., scrisă în vederea eclipsei solare din 17 April n. 1912. Broșura fiind instructivă, se recomandă cărturarilor noștri și ou deosebire tinerimei gimnaziale. Prețul 30 fl. Se poate comanda la Librăria Națională în Orăștie și la autor în Geosgiu (Algyogy, Hanyad m).

Vatra Școlară, revistă pedagogică, redactată de Dr. V. Stan, a apărut nr. 4 ou următorul cuprins: Formarea caracterului prin instrucțiune, de Dr. P. Rașoa. Cântarea în școala populară, de T. Popovici. Rolul limbii materne, de A. Sica. „Sânta Dumnezeule”, lecție practică din cântare, de P. Rașoa. Doctrina herbert-zilleriană și școlile noastre, de L. Roșculeț. Monografia școlii din Branișoa-Bioău, de M. B. mbe. Ce să citim noi învățători? de G. Cătană. Informațiuni. Bibliografie.

„PLUGARIUL”,
instituit de credit și economii, societate pe
acții în Săcădate.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit „PLUGARIUL”, societate pe acții se învâță conform statutelor și în înțelesul §-ului 17 din acelea a participa la

adunarea generală extraordinară

care se va ține în Săcădate (localul institutului) *Duminică în 12 Maiu st. n. a. c. la orele 4 după amiază.*

Obiectele:

1. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere referitoare la urcarea capitalului social dela 20 mii la 50 mii cor.
2. Modificarea §§ lor 4, 6, 14, 16, 19, 28, 29, 31, 33, 36, 38, 42, 44, 45, 48, 53, 54, 55, 56, 57 și 71 din statute.

Săcădate, la 3 Aprilie 1912.

(99) 1—1

Direcțiunea.

Nr. 327/1912.

(97) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a II a **Laslaul-român**, cu filiile: **Laslaul-săsesc** și **Ormeniș**, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Rugărilor au să se înainteze provăzute cu documentele prescrie la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul arătat; iar petenții sunt îndatorati, pe lângă avizarea ppbterului, a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare, în comună, resp. la biserică spre a cânta, resp. cuvânta și liturghisi.

Cetatea-de baltă, la 14 Martie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractu'ui Târnava în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 147/1912 protopresb.

(83) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei **Foleag cu filia Sidriaș**, de clasa a III-a, protopresbiteratul tractului Sighișoara devenită vacanță prin răposarea parohului Nicolau Suciu, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preotești dela stat.

Concurenții au ași înainta cererile conform prescrișului în vigoare provăzute cu atestat de botez atestat dela școalele medii, absolutului teologi, apoi atestatul de calificățiune preotesc, și eventual alte documente de serviciu în termenul deschis, având în timpul acesta cu prealabila încunoștințare a subscrisului, a se prezenta și înainta alegătorilor spre a cânta, cuvânta eventual celebra.

Sighișoara, 24 Februarie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

ad. 3125 Epitr./1912.

(92) 3—3

Concurs.

Comitetul parohial ortodox român din Săliște prin aceasta publică concurs pentru **facerea unei schițe de adaptare și ornamentare** a bisericii mari din Săliște, pe lângă 2 premii: primul de 500 cor. și al doilea de 300 cor.

Schițele au să se înainteze comitetului parohial ortodox român din Săliște până în 1 Maiu st. v. 1912.

Schițele premiate devin proprietatea bisericii din Săliște și se vor servi de bază la facerea planului definitiv și preliminarului de spese.

Din ședința comitetului parohial ortodox român din Săliște, ținută în 2 Martie 1912.

Dr. Comșa,
președinte.

V. Giura,
secretar.

Nr. 127/1912.

Văzut.

Săliște, în 12 Martie 1912.

Dr. Ioan Lupaș,
protopop.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

In atențiunea onoraților domni preoți:

„Smyrnă“

veritabilă de Sumatra

pentru sfintele sărbători și alte ocaziuni, — a sosit în calitate extra-superioară la firma

N. Onițiu,

(90) 5—

Nagyszeben—Sibiu.

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☚

Aduc la cunoștință on public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: **Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri** — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile ele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,

pictor bisericesc.

(46) 10—

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy).

Oroloage

de toate soiurile sunt **bune și ieftine** la

Stefan I. Roth,

orologier în Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 36.

(98) 1—6

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd din Lapte de Crin**, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacia, drogerii, parfumerii și în al.e prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 5—40

SALVATOR

Călcăie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în durabilitate!

(275) 36—52

Se află pretutindenea.

TELEGRAMĂ!

Salonul de pălării de modă

JOHANNA JEKELI

Nagyszeben

Strada Măcelarilor 7—9.

Măne sosesc din voiagiul meu de cumpărare, am studiat temeinic ultima modă, expediția mea prezentă va consta din cele mai nouă și aparte **modele originale de Paris și Viena**, poimăne sosește. Comunați aceasta stimatelor mele clientele.

Johanna Jekeli,

Modes.

(94) 3—3

VASILE BAN

Strada Ocnei 7 ★ SIBIU ★ Strada Faurului 16

în casa sa proprie

„La cizma roșie“

cel mai mare

Depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii de ambele sexe.

Comandele din provincie se execută prompt și cu prețuri moderate, la caz că nu corespund se primesc îndărăt și se schimbă cu altele.

(221) 22—

Trimitem ghete de probă și la locuință în orice timp.

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune publicului românesc asupra depozitului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl** etc.) cu prețuri de 600 — 2000 cor. **Armoniuri de școală** dela 200 cor. în sus.

Cu distinsă stimă: **T. Popovici**,

profesor de muzică.

(411) 15—

Sibiu, strada Cisnădiei Nrul 7.

(Vis-à-vis de hotelul *Împăratul roman*.)

Români! Replantați viile cu altoi dela firmă română!

„Mugurul”,

însoțire economică, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vármegye.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

— Insoțirea economică —

„Mugurul”,

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

(455)

Material disponibil în altoi peste

35—

— **trei (3) milioane.** —

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit!

Români! Sprijiniți firmele românești, că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid.

Editura și tiparul tipografeii arhidiecezane.